

EVA-MARIA DREYER

Mic determinator de

Plante — medicinale

98
SPECII
ușor de
identificat

EDITURA CASA

ORADEA, 2025

Găsești repede specia corectă cu **CODUL DE CULORI**

CODUL DE CULORI ușurează determinarea plantelor sălbatice, deoarece folosește caracteristica cea mai definitorie a plantelor - culoarea florilor. În această carte s-au utilizat pentru orientare 5 culori de bază: alb, galben, roșu, albastru și verde/maro. Dar plantele nu se încadrează întotdeauna strict în aceste grupe. În funcție de vârstă și compoziția solului există nuanțe de roz, mov sau violet. Acestea sunt încadrate la culoarea care le este cea mai apropiată. Astfel, florile de culoare violet au nuanțe situate între roșu și albastru. Dacă nuanța este mai apropiată de roșu, vor fi încadrate la culoarea roșie. Dacă nuanța pare mai apropiată de albastru, se vor regăsi în grupa florilor albastre. Dacă nu ești hotărât/ă, verifică ambele grupe de culoare.

PĂGINILE 8 PÂNĂ LA 41

Flori albe

Alb sau o culoare foarte palidă

În grupa de culoare albă se încadrează flori de culoare alb-pur până la nuanțe de crem. În plus, se regăsesc aici și speciile ale căror flori albe au și un amestec de alte culori: de exemplu, petalele măcrișului de pădure au niște nervuri mov și o pată galbenă la bază.

→ Bănuțeeii și mușețelul au o corolă de flori ligulate în jurul mijlocului galben (format din florile tubuloase). Florile de coada șoricelului au uneori nuanțe fine de roz.

PE SCURT:
Codul de culori te
ajută să navighezi
prin carte.

PAGINILE 44 PÂNĂ LA 69

Flori galbene

Florile de culoare galbenă sunt relativ ușor de încadrat în categoria de culoare. Ele variază de la galbenul pal al ciuboșelei-cucului până la galbenul auriu al sunătorii sau până la portocaliul gălbenelelor.

→ Pot apărea situații neclare atunci când florile unei plante au mai multe culori distincte, ca de exemplu condurul-doamnei - roșu și galben, sau tătăneasa - roșu și violet, dar uneori și cu nuanțe de galben. În aceste cazuri verifică ambele grupe de culoare!

Galben-pal până la
galben intens

Roșu, diferite
nuanțe de roz și
maro-roșcat

PAGINILE 72 PÂNĂ LA 97

Flori roșii

Plantele medicinale care au flori de culoare roșie, și nu de alte nuanțe, sunt relativ rare la noi.

→ Din această cauză, grupa de culoare roșie cuprinde și nuanțele de roz, ca cele ale valeriane, sau ale răchitanului și maro-roșcat ale sorbestrelei.

→ Există și specii care își schimbă culoarea de la roșu la albastru, ca de exemplu plămânărica. Întâi florile sunt roșiatice, apoi cu vârsta devin albastre-violet.

PAGINILE 100 - 111

Flori albastre

Albastru și
violet deschis
sau închis

Grupa de plante cu flori albastre include o paletă largă de nuanțe, de la albastrul deschis al cicorii sau al ventrilicii, la albastrul intens al albăstriței, albastrul cerneală al salviei și până la albastrul-violet al toporașilor. → Categorie „albastru” cuprinde și florile în nuanțe de mov.

Varga ciobanului și lavanda se încadrează aici. Florile în nuanțe intermediare între albastru și roșu, la care predomină roșul, vor fi însă încadrate la flori de culoare roșie.

PAGINILE 113 - 121

Flori verzi sau maro

În flora autohtonă există (deși rareori) plante cu flori discrete verzi sau maronii. Cea mai cunoscută specie din această grupă de culoare este urzica. → Pătlagina se încadrează în această grupă, datorită inflorescențelor sale maronii. La fel și pelinarița cu capitulele florale maro-gălbui, alcătuite exclusiv din flori tubuloase.

Verde sau maro
discret

FORMĂ ȘI NUMĂR

Alcătuirea unei flori

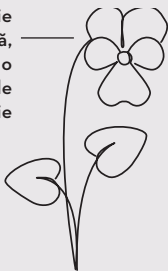
După ce ai făcut primul pas și ai încadrat specia într-o grupă de culoare, este momentul să stabilești forma florii.

→ Există 2 grupe de forme: la cele mai multe flori caliciul, corola, staminele și ovarul sunt astfel așezate încât au mai multe axe de simetrie (ca la gălbenele). Acestea sunt florile cu simetrie radiară (actinomorfe).

Simetrie radiară,
cu mai multe axe
de simetrie

Simetrie
bilaterală,
cu doar o
singură axă de
simetrie

→ Flori ca cele ale urzicuței sau ale rozmarinului, au doar o singură axă de simetrie, care le împarte în două laturi simetrice. Acestea sunt florile cu simetrie bilaterală (zigomorfe).

Pasul următor este să numeri petalele.

→ Florile cu simetrie radiară se sub-împart în 3 grupe: până la 4 petale, 5 petale, sau mai mult de 5 petale.

→ Apoi, răsfoiești până la pagina unde regăsești culoarea, forma și numărul de petale corespunzător.

→ Dacă ai găsit specia potrivită, asigură-te că ai procedat corect. Compară planta ta cu cea din imagine, cu caracteristicile descrise și cu mediul de viață, care este, de asemenea, un criteriu important de determinare.

Simetrie radiară cu
mai mult de 5 petale
- ca și la gălbenele.

PLANTE MEDICINALE CU FLORI ALBE

identificare rapidă

**Planta pe care
dorești să o
identifici are o
floare albă.
Cum procedezi
mai departe?**

**Numără
petalele.**

**Apoi răsfoiește
până la pagina
unde sunt
prezentate
florile cu
numărul
corespunzător
de petale.**

DE LA PAGINA 8

**Până la
4 petale**

Nu există foarte multe plante medicinale cu flori albe.

→ Aici se încadrează năsturelul, hreanul și usturoița. Florile de un alb-curat al acestora sunt așezate în grupuri la capătul tulpinii și au o dimensiune de maxim 1 cm. Petalele lor sunt așezate în formă de cruce.

DE LA PAGINA 12

5 petale

Grupa bogată a plantelor medicinale cu flori albe și 5 petale cuprinde specii cu petale mari. De aceea ele sunt ușor de numărat, ca de exemplu la fragi sau la măcrișul iepurelui.

→ În această grupă se regăsește și o specie care, la prima vedere, pare cu 10 petale. De fapt petalele scânteiuței sunt doar 5 la număr, dar foarte adânc decupate.

DE LA PAGINA 34

Mai mult de 5 petale

În această categorie intră plante medicinale ca leurda, la care se disting cu ușurință mai mult de 5 petale. De asemenea, tot aici se încadrează și numeroase plante din familia bogată a Asteraceelor, a căror inflorescențe sunt compuse din numeroase flori individuale (flori ligulate și tubuloase).

→ Cel mai cunoscut exemplu din această categorie este bănuțelul. Și coada-șoricelului se încadrează aici cu inflorescențele alcătuite din flori ligulate scurte și albe și flori tubuloase crem.

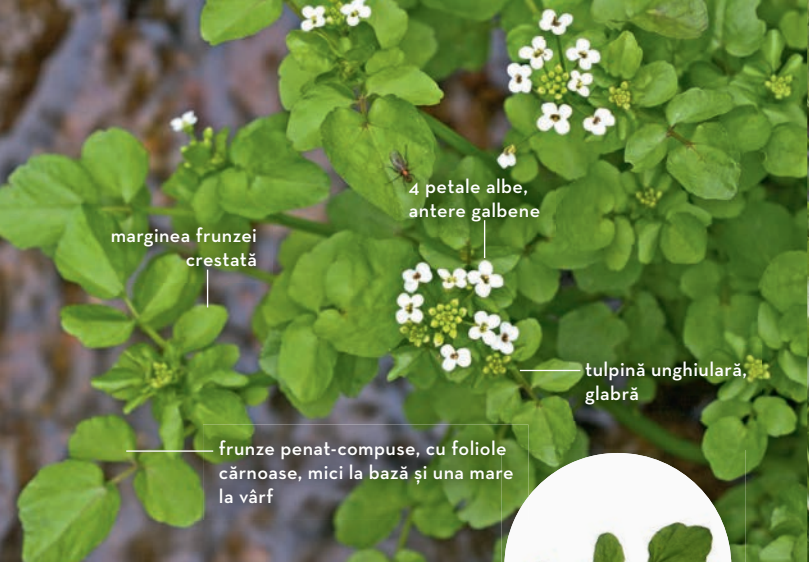

DE LA PAGINA 38

Flori cu simetrie bilaterală

În botanică, florile cu două jumătăți simetrice se definesc ca flori cu simetrie bilaterală.

→ Acest tip de floare apare în special la familia Lamiaceae. Toate speciile din carte, încadrate în această categorie, aparțin acestei familii, cu exemple ca: urzica moartă, ungurașul, roinița sau piciorul lupului.

Frunzele sale verzi și în timpul iernii sunt → sănătoase și delicioase.

Năsturel

Nasturtium officinale

Înălțime 20–80 cm

Perioadă de înflorire mai–octombrie

Habitat crește pe lângă izvoare, pâraie și șanțuri.

Părți utile frunze și lăstari.

Recoltare din octombrie până în mai, înainte de înflorire.

Substanțe active compuși organici cu sulf și vitamina C în abundență, în plus alte vitamine: A, B1, B2 și E, numeroase minerale, compuși cu gust amar, glucozinolați și uleiuri eterice.

→ **PROPRIETĂȚI MEDICINALE** Planta are efect de purificare a sângelui, diuretic și detoxifiant. Stimulează digestia, întărește sistemul imunitar și acționează ca un antibiotic natural. Există indicii privind un posibil efect anticancerigen. Planta trebuie consumată întotdeauna proaspătă, deoarece prin fierbere sau uscare se pierd substanțele active. Năsturelul poate produce iritații ale mucoasei gastrice și ale rinichilor la persoanele sensibile și nu ar trebui consumat zilnic.

Frunzele bazale ajung → până la 1 m lungime.

Hrean

Armoracia rusticana

Înălțime 60–120 cm

Perioadă de înflorire mai-iulie

Habitat se cultivă din vechime și crește și sălbăticit la marginea drumurilor, sau pe pârlăoage.

Părți utile rădăcina, uscată sau proaspătă.

Recoltare perioada de recoltare pentru rădăcina principală începe toamna și durează până în martie/aprilie (în lunile ce conțin litera „r”).

Substanțe active glucozinolați, potasiu, calciu, fier și magneziu, de asemenea vitaminele C și B.

➤ **PROPRIETĂȚI MEDICINALE** Hreanul este uneori numit „penicilina din bucătărie”. Glucozinolații săi combat virusurile, fungii și bacteriile. Au un efect expectorant asupra tractului respirator și un efect diuretic asupra tractului urinar. În cazul tulburărilor digestive și a gastritei e mai bine să evităm hreanul. De asemenea nu este recomandat copiilor mai mici de 4 ani.

flori mici și albe în mănunchiuri
la vârful tulpinii

petale aranjate în
formă de cruce

frunzele de pe tulpină scurt-pețiolate,
de formă triunghiulară sau cordată

marginea frunzei
neregulat-dințată

Frunzele și florile în combinație
cu uleiul de măsline constituie un
condiment bun pentru salate.

Usturoiță

Alliaria petiolata

Înălțime 20-100 cm

Perioadă de înflorire aprilie-iunie

Habitat margini semi-umbrite de pădure sau de drum, pe
lângă garduri vii.

Părți utile toate părțile plantei conțin glucozinolați benefici.

Recoltare în funcție de anotimp se recoltează frunzele, flori-
le, semințele sau rădăcinile.

Substanțe active uleiuri eterice, glucozinolați, precursori ai
vitaminei A, vitamina C și diverse minerale.

→ **PROPRIETĂȚI MEDICINALE** Usturoița era în trecut o plantă
medicinală cu renume. Se folosea ca pansament pe răni și în soluții
pentru gargară pentru a întări dinții și gingiile. Azi se folosește în
medicina populară pentru efectul său diuretic și de purificarea sân-
gelui, în curele de primăvară. Glucozinolații sunt responsabili pentru
efectul său antibacterian și antifungic. Combate infecțiile căilor
urinare și ale tractului digestiv.